



Plán Komunitného centra Poltár

Ulica: Slobody 307/35

Mesto: Poltár

Spracovali:

Komunitný pracovník KC : Ján Čonka

Pracovníčka KC : Daniela Výberčiová

Apríl 2024

Obsah

1 História lokality.....	3
1.1 SWOT analýza KC.....	4
2 Mapovanie potrieb.....	4
2.1 Výsledky mapovania potrieb.....	5
2.2 Demografia.....	5
2.3 Priemysel, vybavenosť a inštitúcie v meste.....	6
2.4 Cieľová skupina.....	7
2.5 Lokálna kultúra MRK.....	7
3 Akčný plán.....	8
4 Záver.....	11
5 Použitá literatúra.....	12

1 História lokality

Mesto Poltár sa nachádza v Banskobystrickom kraji, v regióne Novohradu. Leží na úpätí Slovenského rudohoria. Nachádzajú sa tu vodné toky Ipel' a Poltárca. Najviac zastúpený je sklársky a tehliarsky priemysel. V minulosti tu boli aj významní hrnčiar. Hrnčiarstvo a sklárstvo symbolizuje aj súčasný znak mesta: strieborný džbán v červenom štýle. V roku 1966 sa k obci Poltár pripojili obce Slaná Lehota a Zelené. Pridruženými časťami mesta sú Podháj a Prievrana. Obec má udelený štatút mesta.

V Komunitnom centre Poltár sú poskytované služby od 01.05.2015. Jeho hlavným cieľom je reagovať na potreby lokálnej komunity a zároveň poskytnúť priestor každému členovi komunity, ktorý chce vyriešiť svoju situáciu alebo chce pomáhať pri riešení potrieb komunity. Hlavným poslaním komunitného centra je v spolupráci s rôznymi inštitúciami a organizáciami aktívne pomáhať a hľadať riešenia pre svojich užívateľov v rôznych oblastiach, a to ako na pôde KC tak aj v teréne. Užívateľmi služieb KC sú najmä obyvatelia marginalizovanej rómskej komunity, ale aj deti, mládež a rodiny ohrozené sociálnym vylúčením, osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, s nízkymi príjmami, nezamestnaní, osoby bez vzdelania, zdravotne postihnutí, ľudia bez domova, neúplné a mnohohodetné rodiny, osoby po ukončení ústavnej starostlivosti a ďalšie skupiny osôb ohrozené sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčené.

KC je zamerané na napĺňanie nasledovných cieľov:

- poskytovanie odborných sociálnych poradenských činností pre potreby komunity a užívateľa sociálnych služieb KC (oblasť zdravia, bývania, zamestnania, financií, sociálneho zabezpečenia, vzdelávania)
- prístup k právnej pomoci
- zvyšovanie sociálnych zručností, kompetencií a sociálnej mobility
- prevencia v oblasti sociálno – patologických javov a rizikového správania
- včasné riešenie problémov so sociálnym znevýhodnením (včasná intervencia)
- komunitná rehabilitácia a komunitná práca
- poskytovanie vzdelávacích a voľnočasových aktivít, podpora záujmovej činnosti a zmysluplného trávenia voľného času

Komunitné centrum vykonáva svoju činnosť v zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, a to: základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia atď.

-preventívne aktivity (napr. vzťahy medzi kamarátmi a spolužiakmi; vírusy, vplyv fajčenia na zdravie mládeže, energetické nápoje atď.).

-záujmová činnosť (rôzne voľnočasové aktivity, spoločenské hry, hudobná aktivita, športovo – turistická aktivita, kulinárska aktivita atď.).

-nepravidelné skupinové aktivity (napr. osвета činnosti KC; potravinová pomoc; burza šatstva a obuvi; monitorovanie prístupu detí z MRK k vzdelávaniu atď.) a sociálna rehabilitácia.

1.1 SWOT analýza KC

SWOT analýza komunitného centra

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
Existencia a činnosť komunitného centra Dostupnosť poskytovaných služieb KC Poskytovanie SSKC pre rôznu cieľovú skupinu Rozvinuté aktivity pri práci s deťmi a mládežou Rôznorodosť užívateľov so zreteľom na ich potreby Narastajúci počet užívateľov soc. služieb KC Spolupráca s MŠ, ZŠ, MOPS, ÚPSVaR, Poliklinikou Poltár, SČK, CPP RS, obč. združenia atď. Odbornosť pracovníkov KC Zapájanie komunity do aktivít KC	Pôvodný stav budovy Zlý technický stav budovy Neatraktívne vonkajšie prostredie KC Zastaralé technologické a interiérové vybavenie Absencia bezbariérového vstupu Chýba priestor na aktivity v exteriéri (pri KC) Absencia pohyblivého pracovného času pre potreby užívateľov SS KC (limitácia poskytovateľom KC) Nedostatočný interiérový priestor na aktivity
O - Príležitosti	T - Ohrozenia
Čerpanie zdrojov z EÚ Dobrovoľníctvo Sieťovanie inštitúcií v sociálnej oblasti Propagácia činnosti komunitného centra Možnosť využitia existujúcich služieb poskytovaných KC Vzdelávanie pracovníkov KC Osveta meniť postoje a názory	Nezapojenie sa do NP zo strany poskytovateľa Prerušenie následnosti projektov Chýbajúce finančné a ľudské zdroje Ukončenie projektu Vyhorenie pracovníkov KC

2 Mapovanie potrieb

Mapovanie je dôležitou súčasťou KC k správne stanoveniu cieľov, ktoré budú vychádzať zo skutočných potrieb komunity. Systematicky sa pracuje na tom, aby sa dosiahla čo najväčšia adaptácia rómskej minority do majoritnej spoločnosti. Mapovaním potrieb v komunite sa budujú a rozširujú silné stránky komunity aj za pomoci identifikácie nových zdrojov v komunite. Mapovanie sa realizovalo v rómskej komunite väčšinou na uliciach, kde MRK žije (Slobody, Sklárska, Železničná). Mapované potreby komunity boli rozdelené do oblastí bývania, zdravia, zamestnanosti, sociálnej situácie, finančnej situácie, rodinnej situácie, zdravia a hygieny, vzdelávania a spokojnosti s poskytovaním služieb komunitného centra. Mapovalo sa pomocou rozhovorov, diskusií, pozorovaním komunity v meste a dotazníkom, ktorý bol zameraný na oblasť bývania, zamestnanosti, financií a spätnej väzby na komunitné centrum. Na základe odpovedí respondentov z komunity bolo zistené, že najviac sužujú komunitu problémy v oblasti zamestnanosti a bývania. V oblasti zamestnanosti sa zmapoval nedostatok voľných pracovných pozícií a ponúk v okolí, čo zabraňuje rodinám a jedincom k zlepšeniu sociálnej a finančnej situácie. Nízky podiel komunity na pracovnom trhu tiež vyplýva z dôvodu nízkej vzdelanostnej úrovne či zo zdravotných a rodinných problémov. Aj kvôli tomu má väčšia časť komunity problém za prácou vycestovať, niektorí jedinci zas nechcú opustiť svoje rodiny na dlhší čas. V oblasti bývania je to najmä nedostatok mestských bytov, hrozba straty bývania kvôli nízkemu príjmu, nedostatočná hygiena v spoločných bytových priestoroch, neestetický vzhľad vchodových

priestorov, poškodené a rozbité vchodové dvere, schránky, okná v spoločných priestoroch bytových domov, nedostatočné osvetlenie v spoločných priestoroch, vysoký počet rodinných príslušníkov žijúcich v jednej domácnosti, výskyt drogovej činnosti, požívanie alkoholu a hluk spôsobený stretávaním sa osôb v spoločných priestoroch bytových domov. Na mapovanie bolo použitý väčšinou voľný rozhovor, ktorý bol rozvinutý tak, aby z neho vyplynulo, aké najväčšie potreby daný respondent pociťuje pre seba a svoje okolie.

2. 1 Výsledky mapovania potrieb

Cieľom mapovania potrieb bolo čo najlepšie zachytiť potreby komunity v meste, zároveň sa zisťovali podnety, ako tieto potreby čo najlepšie uspokojíť a ako tomu každý jedinec môže prispieť.

Z mapovania vyplynulo, že respondenti za najväčší nedostatok mesta Poltár považujú málo voľných pracovných miest, vysokú nezamestnanosť v okolí a nedostatok mestských bytových domov pre občanov. Ďalej to boli nízke príjmy v rodinách, zlé susedské vzťahy, oslabené zdravie a imunita či výskyt záškoláctva. Mladí ľudia uviedli, že nemajú kde tráviť svoj voľný čas okrem športových ihrísk. Seniorov zas trápi inflácia, zdražovanie cien potravín a liekov, nárast cien za energie a nízky dôchodok. Celkovo sú však so životom v meste Poltár spokojní.

Zozbieraním a vyhodnotením dát mapovania potrieb vyšli nasledovné potreby :

- Veľká potreba voľných pracovných miest v meste a jeho okolí, zamestnať sa a mať stabilný príjem a tým zlepšiť finančnú a životnú situáciu rodín
- Zvýšenie počtu voľných mestských bytov pre občanov
- Odstránenie nepriaznivých faktorov v spoločných vchodových priestoroch v bytových domoch (stretávanie sa cudzích osôb vo vchodoch, hluk, drogová činnosť v pivničných priestoroch, požívanie alkoholu)
- Mobilizácia MRK v bytovkách k zvýšeniu a osvojeniu si hygienických návykov a odstráneniu neporiadku v interiéri a exteriéry bytových domov.
- Rozšírenie oddychových zón pre trávenie voľného času mladých dospelých, zvýšenie kultúrnych a zábavných akcií v meste.
- Potreba pomoci s napísaním dôležitých dokumentov pre pracovné pohovory a výberové konania z dôvodu chýbajúcich zručností a techniky.
- Zvýšenie vzdelanostnej úrovne komunity
- Rekonštrukcia spoločných priestorov bytových jednotiek, oprava zničených a rozbitých vchodových dverí, schránok, zveľadenie bytových vchodov.
- Zvýšenie atrakcií a voľnočasových aktivít pre matky s deťmi, zmysluplné trávenie voľného času.
- Zníženie záškoláctva detí s nedokončenou povinnou školskou dochádzkou
- Osveta zdravia a bezpečnosti v komunite

V Komunitnom centre Poltár sa budú realizovať predovšetkým také činnosti, aby ľudia z komunity dokázali identifikovať svoje potreby a zároveň zdroje na ich naplnenie. Cieľom je komunitným rozvojom ich posilniť nie len ako aktívnych jednotlivcov, ale celú komunitu. Uvedomenie si potreby participácie je dôležité aj z hľadiska udržateľnosti. Prvoradým záujmom je, aby si v komunite

intenzívnou spoluprácou s inštitúciami riešili aktuálne potreby a problémy. Potrebné je orientáciou na celú komunitu dať priestor všetkým, aby sa budovali vzťahy nielen v komunite ale aj s inými skupinami obyvateľov. Dobrou komunitnou prácou sa dá veľmi úspešne podporiť prepájanie minority s majoritou a zdieľať tak medzi nimi rozdiely. Zvýši sa tak kvalita života všetkým a podporí sa sociálna súdržnosť.

2. 2 Demografia

Z pohľadu počtu obyvateľov patrí v rámci Slovenska mesto Poltár medzi malé mestá. Celkový počet obyvateľov je k 1.1.2021 v meste Poltár 5333 (zdroj: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/pocet-obyvatelov/OB/SK0327511765/OB>). Čo sa týka národnostného zloženia obyvateľov, z celkového počtu obyvateľov uviedlo 92,07% slovenskú národnosť, 0,36% maďarskú národnosť, 0,24% českú národnosť, 0,23% rómsku národnosť a 7,1% obyvateľov uviedlo iné národnosti (zdroj: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva-podla-narodnosti/OB/SK0327511765/OB>). Náboženské zloženie obyvateľstva v Poltári je nasledovné: 40,47% sú prívržencami rímskokatolíckej cirkvi, 34,09% bez náboženského vyznania, 15,73% sa hlási k evanjelickej cirkvi a 9,71% k ostatnej cirkvi (<https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva-podla-nabozenskeho-vyznania/OB/SK0327511765/OB>). Ako je uvedené v nasledovnej tabuľke, v Poltári je evidovaná klesajúca tendencia počtu obyvateľov.

Tabuľka č. 1 Vývoj počtu obyvateľov za vybrané roky

Roky	2001	2004	2007	2011	2014	2017	2021
Počet obyvateľov	6045	5977	5836	5794	5742	5693	5333

Zdroj: ŠÚ SR, <http://datacube.statistics.sk>. Vlastné spracovanie.

Pokles počtu obyvateľstva je spôsobený najmä útlmom hospodárstva v regióne a nedostatkom voľných pracovných miest. Podľa posledného sčítania obyvateľov je zloženie obyvateľov Poltára podľa pohlavia nasledovné: 2567 mužov (48,13%) a 2766 žien (51,87%) (zdroj: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/pocet-obyvatelov/OB/SK0327511765/OB>). Prognózy demografického vývoja mesta Poltár predpokladajú znižovanie celkového prírastku obyvateľstva a jeho starnutie.

2. 3 Priemysel, vybavenosť a inštitúcie v meste

V Poltári je najviac zastúpený sklársky a tehliarsky priemysel. V minulosti tu boli aj významní hrnčiar. Hrnčiarstvo a sklárstvo symbolizuje aj súčasný znak mesta: strieborný džbán v červenom štýle. Mesto je elektrifikované, plynofikované a nachádza sa tu verejná kanalizácia s čističkou odpadových vôd. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod, z ktorého je zásobovaná väčšina domácností.

V podnikateľskej sfére a službách má zamestnanosť nízky percentuálny podiel, nakoľko na území mesta sa nachádzajú prevažne malé a stredné podniky bez zahraničnej účasti, ktoré nerozširujú svoje aktivity prostredníctvom ďalších pracovných síl.

V meste sa nachádzajú dve materské školy, dve základné školy, základná umelecká škola a Spojená škola.

V Poltári sa oplatí navštíviť napr. mestské múzeum, starý kamenný most cez rieku Ipeľ, mestské kúpalisko, náučno poznávací lesnícky chodník, Poltársky rybník s výskytom chránených rastlín a mnoho ďalších.

Kultúrna vybavenosť na území mesta je zastúpená kultúrnym strediskom, mestskou knižnicou a mestským múzeom. K najznámejším súborom, ktoré v meste pôsobia, patrí detský folklórny súbor Kukučky, divadelný súbor Opona a rómsky folklórny súbor Khamoro (Slniečko). V meste sa koná množstvo spoločenských a kultúrnych podujatí, napr. Gombovecfest, Dni mesta Poltár, Majstrovstvá Slovenska v jedení a varení bryndzových halušiek, Poltárske Fašiangy atď.

V oblasti športu má najväčší dopyt futbal. Aktívna činnosť sa vykonáva aj v ďalších druhoch športu, napr. volejbal, stolný tenis, karate, cyklistika. Na rozvoj športu využíva mesto Poltár kúpalisko, futbalový štadión, multifunkčné ihriská, mestskú športovú halu, tenisové a basketbalové ihriská, fitnesscentrá atď.

V meste Poltár je okrem komunitného centra aktívnych mnoho inštitúcií. Sú to: Bytherm, Terénni sociálni pracovníci, Aktivačné práce v meste Poltár, Centrum prvého kontaktu pre podnikateľov, Miestny odbor Matice slovenskej, Technické služby Poltár s. r. o., Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva a Zariadenie sociálnych služieb. Všetky tieto inštitúcie prispievajú k skvalitneniu života obyvateľov Poltára v rôznych sférach.

2.4 Cieľová skupina

Cieľovou skupinou Komunitného centra v Poltári sú prevažne skupiny sociálne vylúčené alebo ohrozené sociálnym vylúčením. Prevládajú dospelí užívatelia. Sú v takmer vyrovnanom pomere žien a mužov. Väčšia časť MRK obýva bytové domy na ulici Slobody (296,301,302), tá druhá časť býva v rôznych lokalitách mesta. Väčšina z dospelých obyvateľov je nezamestnaná, ich príjem tvorí len dávka hmotnej núdzy, rodičovský príspevok alebo vykonávanie aktivačných prác. Dôvodom je aj obmedzený počet pracovných príležitostí, nedostatočné vzdelanie či stereotyp v domácnosti a nevoľa odcestovať za prácou a opustiť rodinu na dlhší čas. Menšia časť je zamestnaná alebo odcestovaná za prácou mimo okresu kvôli nedostatku pracovných pozícií a ponúk v meste a okolí. Maloletí a dospelievajúci navštevujú materské škôlky, základné a stredné školy. MRK v meste pociťuje finančnú nestabilitu, čoraz väčšiu infláciu, nedostatok bytových jednotiek pre rodiny a jednotlivcov v meste, stretli sa aj s rasovou diskrimináciou.

2.5 Lokálna kultúra MRK

Rodina, zdravie a šťastie ich detí je pre nich prioritou. V rodinách prevládajú tradičné a stereotypné zvyky. Muž je hlavou rodiny, stará sa o finančnú situáciu rodiny. Žena sa stará o chod v domácnosti a o deti. Sú priateľskí, prajní a majú radi svoju rodinu, zábavu a dobrú hudbu. Deti sa vo voľnom čase venujú športovým aktivitám alebo využívajú možnosť rozvíjať svoj talent v rómskom súbore. Nezanedbávajú svoju kultúru, sú na ňu hrdí a snažia sa dodržiavať tradície, zvyky, udržiavať svoju kultúru a predávať ju mladšej generácii. Prioritnou potrebou je motivácia k hľadaniu si stabilného zamestnania, zvyšovanie vzdelanostnej úrovni, potreba usmernenia ku kvalitnému životnému štýlu, zodpovednosti, nezanedbaníu rodičovských a iných povinností

3 Akčný plán

Tabuľková forma akčného plánu

Zveľadiť spoločné priestory a okolie bytových domov miestnej komunity.	Zveľadenie a skvalitnenie základnej životnej potreby bývania pre miestnu komunitu.	Diskusia s členmi komunity s cieľom hľadania možností zlepšenia a skvalitnenia ich bývania, stretnutie s mestským bytovým podnikom Bytherm.	Pravidelné zasadnutie komunitnej rady a členov komunity.	Zasadnutie, rozhovor komunitnej rady s komunitou, zvolenie si domovníkov bytových domov a dohoda o realizácii zveľadenia spoločných priestorov a okolia bytových domov miestnej komunity.	Členovia komunity Š.B, O.C, M.B, B.B	3	5-7 2024	Členovia Komunitnej rady, členovia komunity, pracovníci KC, zástupca MsÚ, zástupca, Bytherm (mestský bytový podnik), poslankyňa a MsÚ za MRK
			Stretnutie a diskusia zástupcov z komunity s mestským bytovým podnikom Bytherm o realizácii zveľadenia interiéru bytových domov.					
		Zveľadenie, upratovanie a maľovanie v interiéri bytových domov.	Dohoda nájomníkov bytových domov na realizáciu maľovania a upratovania spoločných priestorov. Vybieranie finančného príspevku nájomníkov na kúpu	Realizácia úprav v interiéri bytových domov	Domovníci	2	7-9 2024	Členovia komunity, Komunitná rada, pracovníci KC, dobrovoľníci

			materiálu na maľovanie.					
		Úprava exteriéru bytových domov, renovácia poškodených prvkov (stojany na sušenie prádla, lavičky) a výsadba okrasných krov a kvetov.	<p>Dohoda nájomníkov bytových domov na realizáciu čistenia a zveľadenia okolia bytových domov.</p> <p>Hľadanie možností finančných zdrojov na materiál (sponzorstvo, fond opráv, finančná zbierka nájomníkov na realizáciu úprav okolia a opravy poškodených prvkov v exteriéri bytových domov).</p>	Mobilizácia komunity a samotná realizácia zveľadenia exteriéru bytových domov a výsadba okrasných krov a kvetov a vytvorenie oddychovej zóny (lavičky).	Domovníci	8	7-10 2024	Členovia komunity, Komunitná rada, pracovníci KC, dobrovoľníci
		Motivácia a podpora k dlhodobej udržateľnosti čistoty a hygieny vonkajších a vnútorných priestorov bytových domov	Vzájomná dohoda na verejnej diskusii s členmi komunity na udržateľnosti čistoty a hygieny vonkajších a vnútorných priestorov bytových domov	Vytvorenie harmonogramu pre nájomníkov bytových domov na pravidelné udržiavanie čistoty spoločných priestorov	domovníci	1	10-12 2024	Členovia komunity, Komunitná rada, pracovníci KC

Oslava úspechu	Zorganizovanie záverečného stretnutia	Zhodnotenie práce a slávnostné odovzdávanie menovacej listiny domovníkom, varenie gulášu.	domovníci	1	01 202 5	Členovia komunity, pracovníci KC
----------------	---------------------------------------	---	-----------	---	----------------	----------------------------------

PLÁN B :

- 1 V prípade odstúpenia domovníka, je domovník povinný ohlásiť zmeny na mestskom bytovom podniku Bytherm (zaväzuje ho menovacia listina).
- 2 V prípade odstúpenia domovníka si členovia komunity zvolia náhradníka, prípadne nového zástupcu.
- 3 V prípade nezískania finančných prostriedkov na maľovanie spoločných priestorov, vykoná sa aktivita upratovanie spoločných priestorov a okolia bytových domov, výsadba okrasných krov a kvetov a oprava lavičiek, stojanov na sušenie prádla.

4 Záver

V Komunitnom centre Poltár sa budú realizovať predovšetkým také činnosti, aby ľudia z komunity dokázali identifikovať svoje potreby a zároveň zdroje na ich naplnenie. Cieľom je komunitným rozvojom ich posilniť nie len ako aktívnych jednotlivcov, ale celú komunitu. Uvedomenie si potreby participácie je dôležité aj z hľadiska udržateľnosti. Prvoradým záujmom je, aby si v komunite intenzívnou spoluprácou s inštitúciami riešili aktuálne potreby a problémy. Potrebné je orientáciou na celú komunitu dať priestor všetkým, aby sa budovali vzťahy nielen v komunite ale aj s inými skupinami obyvateľov. Dobrou komunitnou prácou sa dá veľmi úspešne podporiť prepájanie minority s majoritou a stierať tak medzi nimi rozdiely. Zvýši sa tak kvalita života všetkým a podporí sa sociálna súdržnosť.

5 Použitá literatúra

- 1 Čítanka pre komunitné pracovníčky a pracovníkov Sprievodca procesom komunitnej práce v komunitných centrách, ISBN 978-80-89837-78-6 Mgr. Jana Šolcová, PhD. - PhDr. Soňa Holíková
<https://fsr.gov.sk/wp-content/uploads/2023/12/citanka-final-final.pdf?csrt=8897614791160664304>
- 2 Zákon NR SR Z. z. č. 448/2008 Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- 3 <https://www.poltar.sk/>
- 4 [SODB2021 - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov \(scitanie.sk\)](#)

Aktualizácia dokumentu: 30.04.2024

Vypracoval : KPKC Ján Čonka

Schválil: Primátor mesta Poltár – Peter Sitor

.....

Poskytovateľ sociálnych služieb mesta Poltár

podpis primátora mesta Poltár